

הפיקוח על איסוף ופינוי של פסולת למיחזור

תקציר

1. לפי נתוני המשרד לאיכות הסביבה (להלן - המשרד) לשנת 2000, מיוצרים בארץ כ-5.2 מיליון טון פסולת מוצקה לשנה ונפחה מגיע לכ-12 מיליון מ"ק. משקלה ונפחה של הפסולת גדלים בשיעור של כ-5% בכל שנה. כיום כ-90% מהפסולת מסולקים לאתרי הטמנה. הרשויות המקומיות אחראיות לטיפול בפסולת החל באיסופה ממשקי הבית ומאזורי המסחר, התעשייה והחקלאות ועד להשלמת הטיפול בסילוקה בתנאים סביבתיים נאותים.

על פי חוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור, התשנ"ג-1993 (להלן - חוק המיחזור) ותקנותיו ובהתאם להחלטות הממשלה משנת 1993 ומשנת 1994, גיבש המשרד מדיניות ל"טיפול משולב" בפסולת מוצקה, שבו למיחזור יש תפקיד חשוב בהפחתת הכמות של פסולת זו. על פי אותה המדיניות, ניתן לרשויות מקומיות סיוע לשינוע פסולת להטמנה באתרים מוסדרים, ויקודמו הקמתם של מפעלי מיחזור והגדלת הכמויות של חומרים בני מיחזור מהפסולת המוצקה. המשרד מפקח על מילוי הוראות החוק והתקנות ואוכף אותן וכן מנחה ומעודד את הרשויות המקומיות בפעולותיהן להגדלת שיעור הפסולת הממוחזרת.

2. על פי היעדים שנקבעו בתקנות איסוף ופינוי פסולת למיחזור (חובת פינוי פסולת למיחזור), התשנ"ח-1998 (להלן - התקנות), על הרשויות המקומיות לפנות למתקני מיחזור לפחות 10% מהפסולת בסוף 1998, לפחות 15% בסוף שנת 2000 ולפחות 25% בסוף שנת 2007.

במועד סיום הביקורת בסוף 2002 רק 36 מכ-270 הרשויות המקומיות בארץ שדיווחו למשרד שהן מעבירות חלק מהפסולת שלהן למיחזור, השיגו את היעד שנקבע בתקנות - 15%. חלק מהרשויות המקומיות שדיווחו לא הגיעו במועד זה אף ליעד שנדרש עוד בשנת 1998.

מהביקורת עולה, שעד מועד סיום הביקורת לא עשה המשרד בחינה מקיפה באשר לסיבות שבגללן לא הושגו יעדי המיחזור ולא הפיק לקחים מדרך פעולתן של הרשויות המקומיות שהשיגו את היעדים הנדרשים. הפיקוח על פעולות המיחזור נעשה בכל רשות מקומית בנפרד, ואין המשרד פועל לייעולו של הפיקוח על ידי תכנון בראייה אזורית.

3. כדי לקדם את מיחזור הפסולת נדרשת תשתית של מתקנים ומפעלים למיון ולעיבוד של פסולת למיחזור, הפרוסים ברחבי הארץ וזמינים לכל הרשויות המקומיות. במועד סיום הביקורת (בסוף שנת 2002), פעלו ברחבי המדינה רק ארבעה מתקנים למיחזור פסולת. מתקנים אלה קלטו פסולת מ-56 רשויות מקומיות בלבד.

המשרד הודיע למשרד מבקר המדינה, שמתקנים נוספים נמצאים בשלבי תכנון והקמה. מתקנים אלה יוכלו לקלוט כ-20%-25% מהפסולת הנאספת מהרשויות המקומיות, למינה ולמחזור את הרכיבים בני המיחזור. יצוין שמתקנים נוספים אלה יתחילו לפעול רק בעוד שנים אחדות וכי הם לא יוכלו לספק את צרכיהן של כל הרשויות המקומיות.

4. כדי ליצור תשתית לטיפול משולב בפסולת מוצקה ובכלל זה לקדם את הקמתם של מפעלי המיחזור, נדרש עדכון לתמ"א 16 - תכנית המתאר הארצית לסילוק אשפה, שאושרה עוד בשנת 1989. כדי להכין תכניות מתאר לעדכון תמ"א 16 ולהוספת אתרים למתקני מיחזור, הורתה המועצה הארצית לתכנון ולבנייה למשרד עוד בשנת 1999 להכין מסמך מדיניות שישמש בסיס לתכניות אלה.

עד מועד סיום הביקורת לא סיים המשרד להכין את מסמך המדיניות וממילא לא קידם את הליכי התכנון הסטוטורי לעדכון תמ"א 16 כדי לכלול בה את האתרים המאושרים הנוספים להקמת מתקנים למיחזור ולהפקת אנרגיה מפסולת, בפריסה שתאפשר לספק את צורכיהן של כל הרשויות המקומיות.

5. היטל על הטמנה של פסולת מוצקה שיוטל על כל יצרן פסולת שיפנה אותה להטמנה הוא אחד האמצעים היעילים להפחתת הכדאיות הכלכלית של הטמנת פסולת ולעידוד הגדלת היקף המיחזור. היטל הטמנה ניתן להטיל מכוח חוק שמירת הנקיון, התשמ"ד-1984. אף על פי שהמשרד הכין טיוטת תקנות להטלת ההיטל עוד בשנת 2000, עד מועד סיום הביקורת לא הותקנו תקנות אלה.

1. "פסולת מוצקה" הוא מושג המציין חומרים במצב מוצק שהושלכו בעיקר ממשקי בית, מחקלאות, ממסחר ומתעשייה. נהוג לסווג פסולת מוצקה לכמה סוגים: פסולת עירונית ביתית - אשפה ממשקי בית; פסולת תעשייתית - שאריות חומרי גלם, נפולת ומוצרים פגומים; פסולת חקלאית - בעיקר שאריות אורגניות שמקורן בחי ובצומח; פסולת מסחרית - בעיקר אריזות; פסולת גינות בדרך כלל מגזם בשטח עירוני; פסולת גושית - מורכבת מחפצים שיצאו מכלל שימוש בדרך כלל בעלי נפח ומשקל גדולים, כמו: גרוטאות רכב, רהיטים, מקררים, מכונות כביסה וכלי בית אחרים וכן פסולת בניין.

לפי נתוני המשרד לאיכות הסביבה (להלן - המשרד) לשנת 2000, מיוצרים בארץ כ-5.2 מיליון טון של פסולת עירונית מוצקה לשנה, ונפחה מגיע לכ-12 מיליון מ"ק. כתוצאה מהעלייה ברמת החיים וגידול האוכלוסייה גדלה כמות הפסולת הן במשקל והן בנפח בכ-5% לשנה. כ-90% ממנה מוטמנים, והשאר כ-10% מועבר למתקני מיחזור. עד שנות התשעים פונתה הפסולת למאות מזבלות ולמטמנות לא מוסדרות וחסרות תשתית הולמת, והדבר גרם נזקים ומפגעים לסביבה. הפסולת המוטמנת מזהמת את הקרקע והאוויר ואת מקורות המים, תופסת שטחי קרקע יקרים ומסכנת את התעופה האזרחית. כמו כן הקמת מטמנות בסמוך לאזורי מגורים הביאה להתנגדות התושבים באותם אזורים.

המיחזור הוא תהליך של עיבוד או השבה של חומרים או מוצרים לשימוש חוזר למטרה שלה יועדו בראשונה או כחומרי גלם. בפסולת המיועדת למיחזור כלולים חומרים ומוצרים מכל סוג, שמיועדים להשלכה והם ניתנים למיחזור, לרבות נייר, קרטון, פלסטיק, זכוכית וטקסטיל.

(א) ביוני 1993 החליטה הממשלה, בין היתר, כי לצורך קידום פתרון בעיית הפסולת המוצקה בארץ יינתן סיוע במימון עלות סילוק הפסולת ומיחזוריה. לפי החלטה זו יוכשרו מטמנות מרכזיות חדשות לקליטת הפסולת, והן יופעלו בהתאם להנחיות מקצועיות של המשרד, באופן שיימנעו מפגעים וסיכונים בריאותיים וסביבתיים. המשרד בשיתוף עם משרד הפנים יפעלו לסגירת האתרים שאינם מוסדרים ולשיקומם ולהעברת הפסולת לאתרים מוסדרים.

(ב) סמוך למועד החלטת הממשלה נחקק חוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור, התשנ"ג-1993 (להלן - חוק המיחזור), המחייב את הרשויות המקומיות (להלן - הרשומ"ק) לקבוע הסדרים לאיסוף פסולת למיחזור, ומסמיך את השר לאיכות הסביבה, בין היתר, להורות בתקנות או בצו לרשומ"ק לפנות פסולת למיחזור בשיעורים שהוא יקבע.

(ג) בהחלטה נוספת מינואר 1994 החליטה הממשלה ש"הפתרון לבעיית הפסולת הוא שילוב הטכנולוגיות הקיימות... הפחתה במקור, שימוש חוזר, מיחזור הטמנה ושריפה לצרכי אנרגיה. יש לפעול לקידום כל הנושאים במקביל... לתת העדפה בטווח המידי להקמת מטמנות שהן הפתרון הזמין היחיד" להפחתת כמות הפסולת המוטמנת. האחריות לטיפול מוסדר בפינויה ובסילוקה של הפסולת תוטל על הרשומ"ק והטיפול ייעשה בהכוונה ממשלתית של המשרד.

לפי החלטה זו ייסגרו 400 מזבלות שפעלו בארץ, ויפתחו כמה אתרי הטמנה גדולים שיעמדו בדרישות סביבתיות מחמירות. בכך ימוזערו הנזקים הנגרמים כיום ותגבר הכדאיות הכלכלית של המיחזור. כמו כן נקבע בהחלטה, שהמשרד ייתן סיוע כספי לרשומ"ק בשל הגידול בעלות השינוע של הפסולת לאתרי ההטמנה, וסיוע לרשומ"ק המתחילות בפרויקטים של מיחזור בגבולות התקציבים שיעמדו לרשותו למטרה זו. עוד נקבע בהחלטה, כי המשרד יפעל להתקנת תקנות בנושא המיחזור ובהן יחייב את הרשומ"ק למחזור שיעור מסוים מהפסולת הנאספת בתחומן.

2. בשנת 1998 התקין השר לאיכות הסביבה, מכוח סמכותו על פי חוק המיחזור, את תקנות איסוף ופינוי פסולת למיחזור (חובת פינוי פסולת למיחזור), התשנ"ח-1998 (להלן - תקנות המיחזור), המחייבות את הרשומ"ק להפחית באופן הדרגתי את כמות הפסולת לסילוק על ידי פינוי של חלק ממנה למיחזור. בתקנות המיחזור נקבעו יעדים למיחזור פסולת בשנים 1998, 2000 ו-2007, שבהן יש למחזר לפחות 10%, 15% ו-25% מהפסולת, בהתאמה.

בשנת 1998 גיבש המשרד מדיניות שמטרתה להקטין את כמויות הפסולת להטמנה ולהגביר את המיחזור. לשם יישום מדיניותו קבע המשרד עקרונות לטיפול בפסולת המוצקה בדרך שלא תפגע בסביבה, באמצעות אכיפת הוראות החוק והתקנות בנושא זה; באמצעות סיוע תקציבי לרשומ"ק המפנות פסולת למיחזור, למפעלי מיחזור ולמפעלים להפקת אנרגיה מפסולת; ובאמצעות קביעת היטל הטמנה כדי להפחית את הכדאיות של ההטמנה ולעודד את המיחזור.

כדי להגדיל את כמויות הפסולת שיפנו למיחזור, יש להיערך ברמה הארצית לאיסוף הפסולת מן הבתים, המוסדות ואזורי המסחר והתעשייה ולשנע אותה לאתרים שיש בהם מתקני מיחזור. הגוף בעל ההשפעה הרבה ביותר על תהליכי הטיפול בפסולת הן הרשומ"ק, האחראיות לטיפול בה בתחומן, החל באיסופה מבית התושב ועד להשלמת הטיפול בסילוקה באופן שאינו מזיק לסביבה. לכן הגברת המיחזור אינה רק באחריותו של המשרד אלא תלויה בפעילותן של הרשומ"ק ובשיתוף הפעולה שלהן.

3. על הטיפול בפסולת מוצקה שהרשומ"ק אוספות ומפנות ועל הפיקוח על פינוי פסולת למיחזור מופקד האגף לפסולת מוצקה שבמשרד (להלן - האגף). כן פועלים בכל אחד מששת מחוזות המשרד, זה כשנתיים, ראשי ענפים לפסולת מוצקה ולמיחזור. הם מפקחים מטעם המשרד על הרשומ"ק במחוז שעליו הם מופקדים, על פינוי פסולת בהתאם לחוק המיחזור ועל עמידת הרשומ"ק ביעדים שנקבעו בתקנות המיחזור. תקציב האגף לסיוע לשינוע פסולת מוצקה ועידוד המיחזור בשנת 2000 הגיע לכ-52.6 מיליוני ש"ח. התקציב בשנת 2001 הגיע לכ-52.1 מיליוני ש"ח ובשנת 2002 הגיע לכ-52.5 מיליוני ש"ח.

בחודשים אפריל-אוגוסט 2002 בדק משרד מבקר המדינה את אופן יישום החלטות הממשלה ואת פעולות המשרד בכל הנוגע לקידום המיחזור. הבדיקה נעשתה במשרד לאיכות הסביבה - במשרד הראשי ובמחוזות תל אביב והמרכז.

עמידה ביעדי המיחזור שנקבעו בתקנות

1. תקנה 3 לתקנות המיחזור מטילה על הרשומ"ק חובה לפעול להפחתה הדרגתית של כמות הפסולת שהן מטמינות, על ידי פינוי חלק מהפסולת למיחזור (להלן - חובת ההפחתה) בשיעורים המפורטים להלן: עד סוף דצמבר 1998-10% לפחות מהפסולת שהן אוספות; עד סוף דצמבר 2000-15% לפחות; עד סוף דצמבר 2007-25% לפחות. יש לציין כי החובה לפנות פסולת למיחזור חלה על כל הרשומ"ק - ללא קשר לגודלן, אופיין העירוני או הכפרי, המצב הכלכלי-חברתי של תושביהן או מאפיינים אחרים.

מנתוני המשרד עולה, שבמועד סיום הביקורת בשנת 2002 139 מכ-270 הרשומ"ק דיווח למשרד על שיעור הפסולת הממוחזרת. רק 36 מהרשומ"ק שדיווחו לו עמדו ביעד שנקבע בתקנות - פינוי 15% לפחות מהפסולת למיחזור. שאר 103 הרשומ"ק שדיווחו לו לא עמדו ביעד: 4 רשומ"ק מיחזור 11%-14% מהפסולת; 14 רשומ"ק מיחזור 6%-10% מהפסולת; 40 רשומ"ק מיחזור 1%-5% מהפסולת, ו-45 רשומ"ק דיווחו כי לא פינו למיחזור שום פסולת (0 אחוזי מיחזור). 21 מ-36 הרשומ"ק שעמדו ביעד שנקבע בתקנות - דיווחו באותה שנה על מיחזור של 15% מהפסולת ומעלה, והיתר דיווחו על מיחזור של יותר מ-30% ממנה.

בשנת 2001 רק 43 מהרשומ"ק שדיווחו עמדו ביעד שנקבע בתקנות המיחזור ו-141 רשומ"ק לא עמדו ביעד: 7 רשומ"ק דיווחו על מיחזור של 11%-14% מהפסולת; 22 דיווחו על מיחזור 6%-10%; 50 דיווחו על מיחזור 1%-5%, ו-65 רשומ"ק דיווחו שלא מיחזרו פסולת כלל. 11 מ-43 הרשומ"ק שעמדו ביעד שנקבע בתקנות דיווחו על מיחזור של יותר מ-30%.

2. מאז החלת תקנות המיחזור ועד מועד סיום הביקורת (בסוף שנת 2002) לא עשה המשרד בחינה מקיפה של הסיבות לאי-השגת יעדי המיחזור, וכן לא הפיק לקחים מדרך פעולתן של רשומ"ק שהשיגו את היעדים הנדרשים. מן הראוי היה, שהמשרד יבחן את שיטות האיסוף והפינוי של הפסולת ברשומ"ק שמיחזרו שיעורים גבוהים מהפסולת, ינתח אותן ויבנה מודלים המותאמים לכל רשומ"ק על פי אופייה העירוני או הכפרי, גודלה, מספר תושביה, מצבן הכלכלי-חברתי וכיו"ב. מודל כזה בתוספת תמריצים כלכליים ישירים ועקיפים בפריסה רב - שנתית יוכלו, קרוב לוודאי, להביא לגידול ניכר בשיעור הפסולת הממוחזרת.

המשרד גם לא בחן את האפשרות להקים מערך פינוי של כמה רשומ"ק סמוכות שבו יצורפו רשומ"ק קטנות לרשומ"ק גדולות הגובלות עמן, כדי לאפשר פינוי של כמויות גדולות יותר של פסולת שנאספו בכמה רשומ"ק, ולהגדיל את הכדאיות הכלכלית של המיחזור.

3. על פי תקנות המיחזור רשאית רשומ"ק להגיש לשר לאיכות הסביבה בקשה לפטור אותה מקיום הוראת התקנות למחזור פסולת מסוימת, משום שמיחזור אינו כדאי לה מבחינה כלכלית. הפטור אמור להקל על רשומ"ק המתקשות להתמודד עם פינוי הפסולת מתחומן למיחזור. לשם כך

היה על הרשומ"ק להגיש לשר בקשה ולצרף אליה ניתוח כלכלי של חלופות הטיפול בפסולת, לא יאוחר משישה חודשים מהיום שנקבע לכך בתקנות.

הביקורת העלתה, שאף על פי שרבות מהרשומ"ק לא הצליחו למחזר את שיעור הפסולת הנדרש בתקנות, רק מספר מצומצם של רשומ"ק הגישו בקשה לפטור מדיווח ומיחזור. בשנת 2000 הגישו שמונה רשומ"ק (0.3% מהרשומ"ק) בקשות לפטור בשנת 2001 - שלוש רשומ"ק, ועד יוני 2002 הגישו שבע רשומ"ק נוספות. רוב הבקשות שהוגשו באיחור, רובן יותר משנה לאחר המועד שנקבע בתקנות להגשתן.

מבדיקת הבקשות לשנים 2000 ו-2001 עולה, כי כל הבקשות, להוציא אחת, נדחו מאחר שהרשומ"ק לא מסרו את כל הנתונים שנדרשו בטופס בדבר כמויות הפסולת ושיעור הפסולת הממוחזרת, ולא הגישו תחשיבים כלכליים על מערך האיסוף בתחומן ועל אפשרויות המיחזור של חומרי הפסולת השונים. לרשות אחת ניתן פטור זמני.

תשתית לקליטת הפסולת למיחזור

במדינת ישראל ממחזרים כיום בעיקר נייר לסוגיו, קרטון, פלסטיק לסוגיו, זכוכית, מתכת, חומר אורגני רקובי וגזם. כן ממחזרים פסולת שהחומר שממנו היא עשויה נחשב לחומר בעייתי ומזהם בהטמנה ובשריפה, כמו צמיגים, וחומרים וחפצים ששיעורם מהפסולת אמנם קטן, אך הנוזקים שהם גורמים לסביבה גדולים: סוללות, שמן מכונות וציוד מחשבים.

מן החומרים האורגניים ניתן לייצר קומפוסט לדישון הקרקע, מן הגזם ניתן לייצר חומרי חיפוי לקרקע, ויתר חומרי הפסולת יכולים לשמש לאחר מיחזורם חומרי גלם שונים, שהשימוש בהם מפחית את הפגיעה בסביבה ומקטין את הנפח והמשקל של הפסולת להטמנה.

במועד הביקורת פעלו ברחבי הארץ ארבעה מתקנים למיון פסולת למיחזור שקלטו פסולת עירונית. רק שניים מהם נמצאים באתרים מאושרים על פי תמ"א 16 - תכנית המתאר הארצית לסילוק אשפה. הפסולת ממוינת במתקנים ומופרדת לכמה סוגים עיקריים: פסולת אורגנית רטובה, זכוכית, נייר וקרטון, מכלי פלסטיק (pet), גזם ומתכות. נפחם של המרכיבים מוקטן וחלקם מועברים למפעלי מיחזור כחומרי גלם לייצור מוצרים ממוחזרים. חלק אחר מעובד במתקנים אלה לקומפוסט המשמש חומר דשן בחקלאות וכן לשבבי גזם לחיפוי הקרקע.

למתקני המיחזור הללו משונעת פסולת מ-56 רשומ"ק בלבד (שהן כ-21% מכלל הרשומ"ק במדינה). כמות הפסולת שמגיעה אליהם היא כ-520,000 טון שהם כ-10% מכלל הפסולת הנאספת בארץ.

כמויות הפסולת שהמתקנים האמורים יכולים לקלוט מוגבלות, ורובם אינם מסוגלים לקלוט יותר מכפי שהם קולטים כיום. מספר מתקני המיון למיחזור הקיימים אינו מספיק אפוא כדי לשרת את כל הרשומ"ק, ולמרביתן אין אתרים זמינים שהן יכולות להעביר אליהם פסולת למיון ולמיחזור. יצוין כי בהתחשב במיקומם ובקיבולתם של המפעלים ניתן להעביר אליהם פסולת רק מעוד כעשר רשומ"ק.

בתשובתו מדצמבר 2002 למשרד מבקר המדינה מסר המשרד, כי כמה מפעלים ומתקני טיפול נוספים נמצאים בשלבי הקמה, או בשלבי אישור שונים לפני הקמתם. לפי התכנון, משוקמו מפעלים אלה ותחל הפעלתם הם אמורים לקלוט כ-20%-25% מכמות הפסולת הביתית, המסחרית והתעשייתית.

מאחר שמיקומו של מתקן המיון והמיחזור ומרחקו ממקום ייצור הפסולת קובע במידה רבה את הכדאיות של פינוי הפסולת למיחזור מרשומ"ק, ומאחר שהוצאות השינוע הן מרכיב דומיננטי בעלות המיחזור, יש כדאיות בהקמת מפעלי מיחזור קרוב למקום היווצרות הפסולת בסמיכות לריכוזי האוכלוסייה, כדי לחסוך את הצורך בשינוע למרחקים גדולים.

לצורך הקמת המתקנים, יש תחילה לאשר תכניות מתאר לאתרים המיועדים לכך, המהוות שינוי של תמ"א 16. לשם כך הורתה המועצה הארצית לתכנון ולבנייה עוד ב-4.5.99 להכין מסמך מדיניות לטיפול משולב בפסולת בישראל שבו ייקבעו, בין היתר, עקרונות והנחיות לתכנון הפיזי של האתרים המיועדים למתקני המיחזור, ולעדכן בהתאם את תמ"א 16, שקיבלה תוקף בשנת 1989. עד מועד סיום הביקורת, סוף 2002 - יותר משלוש שנים ממועד מתן ההוראה של המועצה הארצית לתכנון ולבנייה - לא הוכן המסמך, וממילא לא הושלם עדכון התכנית שעל פיו ניתן יהיה להקים מתקני מיחזור בפריסה ארצית.

היטל הטמנה

היטל הטמנה נועד להביא לצמצום כמות הפסולת המפונה להטמנה ולעידוד פינויה למיחזור. הטלת ההיטל תקטין את הכדאיות הכלכלית של הטמנת הפסולת ותגביר את כדאיות המיחזור. ניתן להטיל היטל זה מכוח חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984. לפי סעיף 11 לחוק זה, "השר לאיכות הסביבה יקבע בתקנות היטל על הטמנת פסולת מוצקה... שיוטל על מי שמחזיק או מנהל אתר לסילוק פסולת... שיעור ההיטל, אופן הצמדתו ודרכי גבייתו ייקבעו בהסכמת שר האוצר. בתקנות יכול שייקבעו שיעורים שונים לסוגי פסולת מוצקה ולסוגי אתרים לסילוק פסולת".

מטרת ההיטל היא, בין היתר, לתקן את הנזקים הסביבתיים הנגרמים כתוצאה מההטמנה, ולכן מי שמייצר את הפסולת מחויב בתשלום ההיטל. היטל ההטמנה אמנם עלול לייקר את ההטמנה, אך יוביל לחיסכון ניכר בהוצאות שייגרמו בשל הצורך העתידי לטפל בזיהום מקורות מים, בהוצאות הבריאות, בשטחים פתוחים וכיו"ב (להלן - העלויות החיצוניות). השפעת ההטמנה על השימושים העתידיים בקרקע והסיכון הסביבתי ארוך הטווח אינם נכללים כיום בתחשיב עלות ההטמנה. הבאת העלויות החיצוניות בחשבון בחישוב היטל ההטמנה תשמש תמריץ של ממש להגדלת שיעורי המיחזור.

המשרד ניסח עוד בשנת 2000 נוסח לתקנות שמירת הניקיון (היטל על הטמנת פסולת מוצקה), התש"ס-2000, שעל פיהן יוטל היטל על כל טון פסולת שיסולק למטמנה בהתאם לסוג הפסולת וסוג האתר. המשרד הודיע בתשובתו למשרד מבקר המדינה ש"העברת התקנות לאישור הכנסת טעונה אישור שר האוצר, וזה זמן התקנות מונחות על שולחנו דבר המעכב את הבאת התקנות לדיון בוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת".

עד מועד סיום הביקורת בסוף 2002 לא הותקנו התקנות האמורות, ולכן המדינה ממשיכה לשאת מתקציבה בעלויות החיצוניות של סילוק הפסולת העירונית.

משרד האוצר בתשובתו מדצמבר 2002 למשרד מבקר המדינה הודיע, שבכוונתו להגיש לאישור הכנסת את התקנות בדבר היטל הטמנה.

לדעת משרד מבקר המדינה, על שני המשרדים לזרז את הליכי החקיקה של התקנות, כדי שיהיה אפשר להטיל את היטל ההטמנה ולתת תמריץ ניכר לזירוז השגת יעדי המיחזור.

כעשור ממועד החלטת הממשלה בדבר מדיניות סילוק הפסולת המוצקה וחקיקת חוק המיחזור טרם הושגו יעדי המיחזור שנקבעו בחוק ובתקנותיו. לעיכוב בהשגת שיעורי המיחזור הנדרשים יש חשיבות יתר נוכח התמעטותם של המשאבים הקרקעיים להטמנה, המחייבת שימוש מושכל בהם, וכן בשל הצורך בהקטנת הנזקים הסביבתיים.

נוכח היתרונות הכלכליים והסביבתיים של מיחזור הפסולת העירונית, על המשרד לאיכות הסביבה להקפיד על עמידת הרשויות המקומיות ביעדי המיחזור ולעודד הקמת מערכי מיחזור אזוריים וזמינים. עוד על המשרד לנקוט יוזמות להפקת לקחים ולשיתוף פעולה בין הרשויות המקומיות; להשלים את הפעולות הנחוצות לעדכונה של תכנית המתאר הארצית לסילוק אשפה; ולקדם, בשיתוף עם משרד האוצר, את התקנת התקנות הדרושות להטלתו של היטל ההטמנה.